

448.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 4 lipca 1929 r.

o zaopatrzeniu emerytalnym etatowych pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” i o zaopatrzeniu pozostałych po nich wdów i sierot oraz o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki.

Na podstawie art. 28 i 29 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 568) zarządza się co następuje:

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

§ 1. Do czasu wprowadzenia w życie ubezpieczenia emerytalnego pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” oraz ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków pracownicy etatowi tego przedsiębiorstwa, jako też pozostałe po nich wdowy i sieroty, mają prawo do zaopatrzenia według zasad, określonych niniejszym rozporządzeniem, pod warunkiem, że są obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej lub Wolnego Miasta Gdańska.

Oplata.

§ 2. Pracownicy, nieobjęci ustępem drugim niniejszego paragrafu, wnoszą miesięczną opłatę w wysokości 6% kwoty uposażenia oraz dodatków, należnych wszystkim pracownikom etatowym przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” na obszarze Rzeczypospolitej w wymiarze dla samotnych (§ 46).

Opłata miesięczna pracowników parowozowych zajętych stale na parowozach, oraz pracowników w służbie konduktorskiej, zajętych stale przy obsłudze pociągów, wynosi 9% kwoty uposażenia oraz dodatków należnych wszystkim pracownikom etatowym przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” na obszarze Rzeczypospolitej w wymiarze dla samotnych (§ 13 ust. ostatni, § 46).

Dodatki do uposażenia na obszarze Wolnego Miasta Gdańska podlegają tak według ustępu pierwszego jak i drugiego niniejszego paragrafu tylko wówczas opłacie, jeśli przyznane zostały wszystkim eta-

towym pracownikom przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” także zatrudnionym, z tych samych tytułów, jak dodatki przyznane pracownikom etatowym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, podlegające tej opłacie.

Ustalenie wysługi emerytalnej.

§ 3. Czas spędzony przed objęciem pracownika niniejszym rozporządzeniem na służbie państwowej, lub samorządu terytorjalnego tak w Państwie Polskiem jak i w jednym z byłych państw zaborczych, opłacany opłatą, składkami emerytalnymi, lub zabezpieczeniowemi, oraz czas spędzony na państwowej służbie kolejowej, jako też na kolejowej służbie prywatnej, bez względu na to, czy to była służba w Państwie Polskiem, czy w jednym z byłych państw zaborczych, opłacany opłatą, składkami emerytalnymi, lub zabezpieczeniowemi, zalicza się do wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, bez opłaty, o ile pracownik składek tych nie podjął, ani też za okresy służby samorządu terytorjalnego, względnie kolejowej służby prywatnej nie otrzymuje emerytury, lub renty, względnie nie pobrał odprawy (§ 47, 48).

Temsamem traci pracownik na rzecz Skarbu Państwa wszelkie prawa, służące mu z tytułu wpłacenia rzeczonych składek.

O ile pracownik podjął wpłacone składki, lub też za okresy służby samorządu terytorjalnego, względnie kolejowej służby prywatnej otrzymał emeryturę, rentę lub odprawę, zalicza się dany okres na zasadach postanowień ustępu szóstego niniejszego paragrafu.

Właściwe instytucje ubezpieczeniowe przekazują przedsiębiorstwu „Polskie Koleje Państwowe”, zgodnie z postanowieniami odnośnej ustawy ubezpieczeniowej, względnie rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydanego w porozumieniu z Ministrem Komunikacji, udziały tych pracowników, objętych niniejszym rozporządzeniem, którym zaliczono z mocy ustępu pierwszego niniejszego paragrafu do wysługi emerytalnej czas poprzedniej służby, opłacany składkami ubezpieczeniowemi (emerytalnymi) z tytułu ustawowego obowiązku ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, na starość i na wypadek śmierci, względnie których opłaty (należności za zaliczenie) przekazało przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” danej instytucji ubezpieczeniowej z mocy § 11 ust. 2.

Czas spędzony na służbie w Wojsku Polskiem, a mianowicie na służbie czynnej, na ćwiczeniach oraz w czasie mobilizacji lub częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej, zalicza się do wysługi emerytalnej bez opłaty.

Czas spędzony przed objęciem pracownika niniejszym rozporządzeniem na służbie państwowej, lub samorządu terytorjalnego, tak w Państwie Polskiem jak i w jednym z byłych państw zaborczych nie opłacany opłatą, składkami emerytalnymi, lub zabezpieczeniowemi, oraz czas, spędzony na służbie kolejowej tak państwowej, jak i prywatnej, bez względu na to, czy to była służba w Państwie Polskiem, czy

w jednym z byłych państw zaborczych, nieopłacany opłatą, składkami emerytalnymi, lub zabezpieczeniami, zalicza się na żądanie pracownika do jego wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, opłatnie. Pracownik uiszcza za to zaliczenie należność w wysokości sumy opłat określanych w § 2 ust. 1, obliczonych od kwoty podstawy wymiaru zaopatrzenia (§ 12) w miesiącu zgłoszenia odnośnego żądania, za cały okres podlegający zaliczeniu wraz z 6% rocznymi odsetkami składanymi. Odsetki te oblicza się w stosunku miesięcznym za okres podlegający zaliczeniu, w stosunku zaś rocznym za resztę okresu wysługi emerytalnej, osiągniętej na podstawie tego zaliczenia w dniu formalnego dokonania zaliczenia (§ 50).

Okres studjów na jednym z wydziałów uniwersytetu, lub w równorzędnym zakładzie naukowym, zalicza się na żądanie pracownika do jego wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, opłatnie, jeżeli czas studjów nie biegnie równoległe z czasem służby, zaliczalnym do tej wysługi emerytalnej i tylko w przypadkach całkowitego zakończenia studjów przepisaniem egzaminami, jednak w ilości nie wyższej, jak 4 lata. Pracownik uiszcza za to zaliczenie należność, obliczoną według postanowień ustępu szóstego niniejszego paragrafu (§ 49).

Wdowa i sieroty po zmarłym pracowniku, lub emerycie, który nie uiścił w całości należności za zaliczenie, korzystają z zaliczenia okresu, odpowiadającego części należności, uiszczonej z tytułu tego zaliczenia; pragnąc zaś korzystać z zaliczenia pełnego okresu, muszą uiścić zaległą część tej należności.

Zarówno emeryt jak i pozostała po nim wdowa, względnie dzieci, korzystają z zaliczenia dopiero od pierwszego dnia miesiąca następującego po całkowitem wpłaceniu należności za to zaliczenie (§ 51).

Pracownikowi (emerytowi) jak i pozostałej po nim wdowie względnie dzieciom, którzy przed zupełnym wpłaceniem należności za zaliczenie zrezygnują z tego zaliczenia, zwraca się całą wpłaconą kwotę.

W razie przyjęcia na służbę emeryta, który pobierał zaopatrzenie emerytalne z funduszy państwowych i objęcia go z mocy § 1 niniejszym rozporządzeniem (§ 16 p. 6) zalicza się bezpłatnie do jego wysługi emerytalnej, zaczynającej się od dnia ponownego objęcia służby, cały okres, który stanowił podstawę wymiaru zaopatrzenia.

W razie przyjęcia na służbę i objęcia z mocy § 1 niniejszym rozporządzeniem byłego pracownika kolejowego, byłego funkcjonariusza państwowego, lub byłego zawodowego wojskowego, z którym rozwiązano stosunek służbowy i któremu z tego powodu wypłacono odprawę z mocy § 18, albo na podstawie innych przepisów emerytalnych, zalicza się do jego wysługi emerytalnej, zaczynającej się od dnia ponownego objęcia służby, cały okres poprzedniej wysługi emerytalnej po uprzednim zwrocie sumy, otrzymanej tytułem odprawy.

Do wysługi emerytalnej nie wlicza się okresu urlopu bez uposażenia; wyjątek stanowią urlopy, otrzymane na czas piastowania mandatu poselskiego, lub senatorskiego, albo też na czas sprawowania czynności w związkach zawodowych lub w kooperatywach, o ile pracownik uiszczał w czasie tych ur-

lopów opłaty miesięczne, określone w § 2, lub o ile po ukończeniu urlopu uiści je w terminie trzymiesięcznym, licząc od dnia objęcia służby.

Zaświadczenie o wysłudze emerytalnej.

§ 4. Przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” obowiązane jest wydać każdemu pracownikowi, objętemu niniejszym rozporządzeniem zaświadczenie, stwierdzające, od jakiej daty liczy mu się nieprzerwanie wysługę emerytalną.

W zaświadczeniu nie uwzględnia się okresu, który ma być zaliczony opłatnie, dopóki należność za to zaliczenie nie zostanie całkowicie wpłacona.

Prawo wyboru zaopatrzeń.

§ 5. Z funduszy państwowych można pobierać tylko jedno zaopatrzenie emerytalne, wdowie, względnie sieroce. W razie gdyby pracownikowi, względnie pozostałej po nim rodzinie, służyło także z innego tytułu prawo do zaopatrzenia emerytalnego, wdowiego, względnie sierociego, wypłacanego z funduszy państwowych, uprawniony ma prawo wyboru.

Powyższe prawo wyboru zaopatrzeń realizuje uprawniony w formie zrzeczenia się prawa do jednego z nich.

Wyjątek stanowią zaopatrzenia, do których uzyskano prawo z mocy ustawy z dnia 23 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 212), których pobieranie przysługuje uprawnionym pomimo, że pobierają zaopatrzenia z mocy niniejszego rozporządzenia.

Przyznanie świadczeń.

§ 6. Wszelkie świadczenia, wynikające z niniejszego rozporządzenia, przyznają i wymierzają urzędy upoważnione przez Ministra Komunikacji.

Wypłata zaopatrzeń.

§ 7. Zaopatrzenia, należne z mocy niniejszego rozporządzenia, wypłaca się każdego miesiąca z góry.

Zaopatrzenia, do których prawo powstało z tytułu pełnienia służby kolejowej ostatnio na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, wypłaca się na obszarze Wolnego Miasta Gdańska w walucie gdańskiej. W razie przesiedlenia się uprawnionego w granice Rzeczypospolitej Polskiej zaopatrzenie podlega przerahowaniu według zasad przyjętych dla pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe”, zatrudnionych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, z uwzględnieniem dodatków, wliczanych do podstawy wymiaru (§ 12, § 2) analogicznych zaopatrzeń, należnych uprawnionym z tytułu pełnienia służby kolejowej ostatnio w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, w miejscowościach zaliczonych do pierwszej klasy dodatku na mieszkanie.

Zmiany wysokości przyznanych zaopatrzeń.

§ 8. Ogólne zmiany uposażenia kolejowych pracowników etatowych, lub wysokości dodatków podległych opłacie (§ 2), przyznanie kolejowym pra-

cownikom etatowym nowych dodatków podległych opłacie, lub wstrzymanie wypłaty rzeczonych dodatków dotychczasowych, będzie stosowane do zaopatrzeń przyznanych z mocy niniejszego rozporządzenia.

Natomiast wszelkie zmiany wysokości uposażenia lub dodatków podległych opłacie, spowodowane tylko przeszerogowaniem poszczególnych stanowisk, lub zmianami ekonomicznych stosunków lokalnych, albo też dotyczące tylko poszczególnych grup pracowników, nie mają wpływu na wysokość zaopatrzeń, do których powstało prawo przed terminem wprowadzenia w życie tych zmian.

Prawo pobierania dodatku ekonomicznego na żonę służy emerytom analogicznie i tak długo jak pracownikom etatowym przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe”.

Zapowiedzenia i zajęcia.

§ 9. Zaopatrzenia emerytalne, zaopatrzenia wdowie i sierocy oraz odprawy mogą ulec zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu tylko z tytułu alimentów, oraz zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu, lub administracyjnemu tylko z tytułu należności Skarbu Państwa, obciążających uprawnionego.

Wysokość zapowiedzeń i zajęć wynosi: dla alimentów $\frac{2}{5}$ zaopatrzeń względnie odprawy, dla należności Skarbu Państwa $\frac{1}{5}$ zaopatrzeń, a $\frac{2}{3}$ odprawy.

Pośmiertne, względnie kwota należna tytułem zwrotu kosztów pogrzebu (§ 41) oraz odszkodowania i odprawy przyznane z mocy § 42, 43, 44 i 45 nie ulegają zapowiedzeniu ani zajęciu.

Odwołanie.

§ 10. Przeciw orzeczeniom, wydanym w sprawach unormowanych niniejszym rozporządzeniem służy prawo odwołania w terminie 30 dniowym, w normalnym toku instancji.

Bieg terminu rozpoczyna się z dniem następującym po dniu doręczenia orzeczenia.

Jeśli koniec terminu przypada na niedzielę lub święto ustawowe, termin upływa następnego dnia powszedniego. Terminu nie uważa się za zaniedbany, jeśli przed jego upływem odwołanie wysłano pocztą.

Rozdział II.

ZAOPATRZENIE EMERYTALNE.

Prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

§ 11. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego nabywa pracownik przez rozwiązanie stosunku służbowego:

- 1) jeśli ukończył 60 lat życia i ma co najmniej 10 lat wysługi emerytalnej,
- 2) bez względu na wiek, jeśli należałoby mu się pełne zaopatrzenie emerytalne (§ 13 ust. 1),
- 3) jeśli stosunek służbowy rozwiązano z powodu fizycznej lub umysłowej niezdolności pracownika do pełnienia obowiązków służbowych, a pracownik ma co najmniej 5 lat wysługi emerytalnej,

4) bez względu na okres osiągniętej wysługi emerytalnej, jeśli stosunek służbowy rozwiązano z powodu niezdolności pracownika do pełnienia obowiązków służbowych, spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem, któremu uległ z powodu lub w czasie pełnienia służby.

Pracownik nie ma prawa do zaopatrzenia emerytalnego z mocy niniejszego punktu, jeśli wypadek spowodował rozmyślnie lub wskutek popełnienia czynu karygodnego, stwierdzonego w drodze sądowno - karnej,

5) jeśli stosunek służbowy rozwiązano z innych powodów, aniżeli z powodu niezdolności pracownika do pełnienia obowiązków służbowych, z wyjątkiem z powodu wydalenia za karę lub rezygnacji pracownika ze służby, a pracownik ma co najmniej 10 lat wysługi emerytalnej,

6) ponadto nabywa pracownik, z którym rozwiązano stosunek służbowy na zasadzie orzeczenia dyscyplinarnego, prawo do zaopatrzenia emerytalnego, względnie do części tego zaopatrzenia stosownie do brzmienia orzeczenia, jeśli ma co najmniej 10 lat wysługi emerytalnej. Jeżeli odnośne orzeczenie dyscyplinarne nie orzeka o prawie do zaopatrzenia emerytalnego, względnie do jego części, pracownik nie nabywa prawa tego nawet w razie zaistnienia warunków, określonych p. 1 względnie p. 2.

W razie, jeśli pracownik, z którym rozwiązano stosunek służbowy, nie nabędzie z mocy niniejszego paragrafu prawa do zaopatrzenia emerytalnego, przekazuje przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” właściwej instytucji ubezpieczeniowej sumę opłat, uiszczonych przez pracownika w myśl § 2, oraz sumę należności uzyskanych na zasadzie § 3 za zaliczenie okresu poprzedniej służby, celem zaliczenia mu odpowiedniego okresu ubezpieczenia zgodnie z przepisami, które ustali rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydane w porozumieniu z Ministrem Komunikacji, o ile pracownik ten do trzech lat, licząc od dnia rozwiązania stosunku służbowego, podejmie pracę uzasadniającą ustawowy obowiązek ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, na starość i na wypadek śmierci.

Przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” zwolnione jest od obowiązku wpłacenia kwot powyższych właściwej instytucji ubezpieczeniowej w razie wypłacenia pracownikowi odprawy z mocy § 18.

Podstawa wymiaru zaopatrzenia.

§ 12. Dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego przyjmuje się miesięczną kwotę, od której uprawniony ostatnio wniósł opłatę, określoną w § 2.

Wymiar zaopatrzenia emerytalnego.

§ 13. Za okres do 10 lat wysługi emerytalnej włącznie zaopatrzenie emerytalne wynosi 40% kwoty, przyjętej w myśl § 12 niniejszego rozporządzenia dla ustalenia podstawy wymiaru. Za każdy dalszy rok wysługi wzrasta zaopatrzenie o 2,4% tej kwoty tak, że po osiągnięciu 35 lat lub więcej wysługi emerytalnej, wynosi 100% kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru (pełne zaopatrzenie emerytalne).

Ułamki roku, wynoszące więcej niż 6 miesięcy, liczy się przy wymiarze zaopatrzenia jako pełny rok, wynoszących zaś 6 miesięcy lub mniej nie uwzględnia się.

Jeśli pracownik, który z mocy § 11 ust. 1 p. 3 względnie p. 4 nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego, nie ma jeszcze 15 lat wysługi emerytalnej, zaopatrzenie wynosi 50% kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru (§ 12).

Każdy pełny rok, opłacany podwyższoną opłatą (§ 2, ust. 2) liczy się przy wymiarze zaopatrzenia półtorakrotnie. Ułamki roku liczy się pojedynczo.

Termin rozpoczęcia wypłaty zaopatrzeń emerytalnych.

§ 14. Prawo pobierania zaopatrzenia emerytalnego służy uprawionemu od dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego.

Poddawanie emerytów oględzinom lekarskim oraz powołanie ich na służbę.

§ 15. Przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” może poddawać oględzinom lekarskim emeryta, któremu przyznano zaopatrzenie emerytalne na zasadzie postanowień § 11 ust. 1 p. 3 lub p. 4, a który nie ukończył jeszcze 55 roku życia. W razie stwierdzenia, że emeryt odzyskał zdolność do pełnienia obowiązków służbowych, przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” ma prawo powołać go na służbę, jednak na stanowisko nie niższe od zajmowanego przed rozwiązaniem stosunku służbowego (§ 16 p. 5, § 17 ust. ostatni).

Emeryt, któremu przyznano zaopatrzenie emerytalne na zasadzie § 11 ust. 1 p. 5, może być w ciągu 6 pierwszych miesięcy, licząc od dnia rozwiązania stosunku służbowego, powołany na służbę na stanowisko nie niższe od zajmowanego przed rozwiązaniem stosunku służbowego (§ 16 p. 5).

Zgaśnięcie prawa do zaopatrzenia.

§ 16. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego gaśnie:

- 1) w razie śmierci emeryta,
- 2) jeśli emeryt utraci obywatelstwo polskie lub obywatelstwo Wolnego Miasta Gdańska,
- 3) gdy emeryt zostanie wyrokiem sądowym prawomocnie skazany, skazanie zaś pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego lub utratę prawa pobierania zaopatrzenia emerytalnego (§ 22 i 31),
- 4) w razie wstąpienia emeryta do klasztoru,
- 5) jeśli emeryt powołany na służbę (§ 15) nie uczyni zadość wezwaniu w terminie 30 dniowym, licząc od dnia otrzymania wezwania,
- 6) w razie przyjęcia emeryta na stałą służbę kolejową lub na stałą inną służbę państwową (§ 3 ust. 11).

Wstrzymanie wypłaty zaopatrzenia emerytalnego.

§ 17. Wypłatę zaopatrzenia emerytalnego wstrzymuje się:

1) na okres przebywania ponad 6 miesięcy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej lub Wolnego Miasta Gdańska, z wyjątkiem, jeśli Minister Skarbu udzieli zezwolenia na pobieranie tego zaopatrzenia,

2) na okres piastowania mandatu poselskiego lub senatorskiego,

3) na okres przebywania w państwowym zakładzie dla umysłowo chorych, lub w tego rodzaju zakładzie samorządu terytorjalnego (§ 20, 29, 38).

Po ustaniu przyczyny wstrzymania wypłaty zaopatrzenia emerytalnego wznawia się wypłatę tego zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu się o nie.

Nadto można czasowo wstrzymać wypłatę zaopatrzenia emerytalnego emerytowi, który w przypadku przewidzianym § 15 ust. 1 uchyla się od oględzin lekarskich. Wypłatę wstrzymanego czasowo zaopatrzenia emerytalnego wznawia się, względnie powołuje się emeryta na służbę dopiero wówczas, gdy emeryt podda się tym oględzinom. W razie wznowienia wypłaty zaopatrzenia wypłaca się je za cały okres przerwy od dnia następującego po dniu czasowego wstrzymania go, jeśli emeryt usprawiedliwi zwłokę w poddaniu się oględzinom lekarskim; w przeciwnym razie wypłaca się je od pierwszego dnia następującego miesiąca po dniu dokonania oględzin lekarskich.

Odprawa.

§ 18. W razie rozwiązania stosunku służbowego otrzymuje pracownik, który nie uzyskał prawa do zaopatrzenia emerytalnego, na żądanie, za każdy pełny rok służby jednorazową odprawę w wysokości kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12).

W razie rozwiązania stosunku służbowego na zasadzie orzeczenia dyscyplinarnego pracownik nabywa prawo do odprawy, względnie do części jej stosownie do brzmienia orzeczenia dyscyplinarnego.

W razie rezygnacji ze służby, rozwiązania stosunku służbowego na zasadzie orzeczenia dyscyplinarnego nie orzekającego o przyznaniu odprawy lub jej części, lub też w razie wypłacenia właściwej instytucji ubezpieczeniowej należności z § 11 ust. 2, nie przysługuje pracownikowi prawo do jednorazowej odprawy.

Rozdział III.

ZAOPATRZENIE WDOWIE.

Prawo do zaopatrzenia wdowiego.

§ 19. Prawo do zaopatrzenia wdowiego służy:

- 1) wdowie po emerycie, który w dniu śmierci miał prawo do zaopatrzenia emerytalnego,
- 2) wdowie po pracowniku, który w dniu śmierci miał co najmniej 5 lat wysługi emerytalnej,
- 3) wdowie po pracowniku, bez względu na okres jego wysługi emerytalnej, jeśli przyczyną śmierci jego był nieszczęśliwy wypadek, uprawniający do pobierania zaopatrzenia emerytalnego (§ 11 ust. 1 p. 4).

Wdowa nie ma prawa do zaopatrzenia wdowiego:

1) jeśli w dniu śmierci męża nie żyła z nim w wspólności małżeńskiej, rozdział zaś małżeństwa przeprowadzono sądownie bez obowiązku męża do jej utrzymania,

2) jeśli zawarła związek małżeński w ciągu ostatnich sześciu miesięcy przed śmiercią pracownika, o ile w tym czasie pracownik z powodu choroby, która spowodowała śmierć jego, nie pełnił już służby,

3) jeśli zawarła związek małżeński z emerytem, o ile emeryt po zawarciu tego związku nie wstąpił ponownie na służbę przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” i nie został objęty z mocy § 1 niniejszym rozporządzeniem.

Zaopatrzenie żony emeryta umieszczonego w państwowym zakładzie dla umysłowo chorych, lub w tego rodzaju zakładzie samorządu terytorjalnego.

§ 20. Żonie emeryta, umieszczonego w państwowym zakładzie dla umysłowo chorych, lub w tego rodzaju zakładzie samorządu terytorjalnego (§ 38) służy na czas wstrzymania wypłaty zaopatrzenia emerytalnego męża (§ 17 ust. 1 p. 3) prawo do zaopatrzenia w wysokości zaopatrzenia wdowiego na warunkach i zasadach niniejszego rozporządzenia.

Zaopatrzenie żony zaginionego emeryta.

§ 21. Żonie zaginionego bez wieści emeryta można przyznać tymczasowe zaopatrzenie wdowie na warunkach i zasadach niniejszego rozporządzenia.

Wypłatę zaopatrzenia tego wstrzymuje się, jeśli uprawniona po upływie czasu, wymaganego ustawowo do sądowego uznania zaginionego za zmarłego, nie złoży dowodu, że wdwożyła kroki w właściwym sądzie celem uzyskania odnośnej uchwały.

Zaopatrzenie żony w razie skazania męża.

§ 22. Żonie emeryta, który wskutek skazania prawomocnym wyrokiem sądowym utracił prawo do zaopatrzenia emerytalnego (§ 16 p. 3), można przyznać zaopatrzenie na warunkach i zasadach niniejszego rozporządzenia do wysokości zaopatrzenia wdowiego.

Zaopatrzenie to można przyznać na stałe lub na pewien określony przeciąg czasu.

Wymiar zaopatrzenia wdowiego.

§ 23. Zaopatrzenie wdowie wynosi 50% tego zaopatrzenia emerytalnego, które zmarły mąż pobierał ostatnio przed śmiercią, względnie do którego miałby prawo z mocy § 11 ust. 1 p. 3 względnie p. 4 i § 13.

Zaopatrzenie wdowy, pozostałej po pracowniku (emerycie) wyznania mahometańskiego, wynosi taką część zaopatrzenia wdowiego, obliczonego według postanowień ustępu pierwszego niniejszego paragrafu, ile wdów uprawnionych do zaopatrzenia pozostało po danym pracowniku (emerycie).

Termin rozpoczęcia wypłaty zaopatrzeń wdowich.

§ 24. Prawo pobierania zaopatrzenia wdowiego służy od dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego, względnie zaopatrzenia emerytalnego zmarłego męża.

Zgasięcie prawa do zaopatrzenia wdowiego.

§ 25. Prawo do zaopatrzenia wdowiego gaśnie:

- 1) w razie śmierci wdowy,
- 2) jeśli wdowa utraci obywatelstwo polskie lub obywatelstwo Wolnego Miasta Gdańska,
- 3) w razie wypłacenia wdowie odprawy z § 27 p. 2,
- 4) w razie wstąpienia wdowy do klasztoru,
- 5) gdy wdowa zostanie wyrokiem sądowym prawomocnie skazana, skazanie zaś pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego, względnie utratę prawa do zaopatrzenia wdowiego,
- 6) jeśli wdowa ponownie zawrze związek małżeński (§ 27 p. 3, § 54).

Wstrzymanie wypłaty zaopatrzenia wdowiego.

§ 26. Wypłatę zaopatrzenia wdowiego wstrzymuje się:

- 1) na okres przebywania ponad 6 miesięcy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej lub Wolnego Miasta Gdańska, z wyjątkiem jeśli Minister Skarbu udzieli zezwolenie na pobieranie tego zaopatrzenia,
- 2) na okres piastowania mandatu poselskiego lub senatorskiego.

Po ustaniu przyczyny wstrzymania wypłaty zaopatrzenia wdowiego wznawia się wypłatę tego zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu się o nie.

Odprawy wdowie.

§ 27. 1) Wdowa, która nie nabyła prawa do zaopatrzenia wdowiego, otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości sumy sześciokrotnej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12).

Wdowa nie ma prawa do tej odprawy, jeśli prawa do zaopatrzenia wdowiego nie nabyła z powodów, określonych § 19 ust. 2 p. 1 i 3.

2) Wzamian za pobierane zaopatrzenie można przyznać wdowie na jej żądanie jednorazową odprawę w wysokości sumy jednorocznego zaopatrzenia wdowiego (§ 25 p. 3).

3) W razie ponownego zawarcia związku małżeńskiego otrzymuje wdowa jednorazową odprawę w wysokości sumy jednorocznego zaopatrzenia wdowiego (§ 25 p. 6, § 54).

Rozdział IV.

ZAOPATRZENIE SIEROCE.

Prawo do zaopatrzenia sierocego.

§ 28. Prawo do zaopatrzeń sierocych służy dzieciom ślubnym i uprawnionym:

1) emeryta, który w dniu śmierci miał prawo do zaopatrzenia emerytalnego,

2) pracownika, który w dniu śmierci miał co najmniej 5 lat wysługi emerytalnej,

3) pracownika bez względu na okres wysługi emerytalnej, jeśli przyczyną śmierci jego był nieszczęśliwy wypadek, uprawniający do pobierania zaopatrzenia (§ 11 ust. 1 p. 4).

Prawo do zaopatrzeń sierocych służy pod warunkami wskazanymi p. 1, 2 i 3 ustępu pierwszego niniejszego paragrafu dzieciom także po matce (pracownicy), o ile ojciec ich nie żyje, po nim zaś nie mają prawa do zaopatrzeń sierocych.

Zaopatrzenia dzieci emeryta, umieszczonego w państwowym zakładzie dla umysłowo chorych, lub w tego rodzaju zakładzie samorządu terytorjalnego.

§ 29. Dzieciom emeryta, umieszczonego w państwowym zakładzie dla umysłowo chorych, lub w tego rodzaju zakładzie samorządu terytorjalnego (§ 38) służy na czas wstrzymania wypłaty zaopatrzenia ojca (matki) (§ 17 ust. 1 p. 3) prawo do zaopatrzeń w wysokości zaopatrzeń sierocych na warunkach i zasadach niniejszego rozporządzenia.

Zaopatrzenia dzieci zaginionego emeryta.

§ 30. Dzieciom emeryta, zaginionego bez wieści, można przyznać tymczasowe zaopatrzenia sieroce na warunkach i zasadach niniejszego rozporządzenia.

Wypłatę powyższych zaopatrzeń wstrzymuje się, jeśli uprawnieni po upływie czasu, wymaganego ustawowo do sądowego uznania zaginionego za zmarłego, nie złożą dowodu, że wdroszyli kroki w właściwym sądzie, celem uzyskania odnośnej uchwały.

Zaopatrzenia dzieci w razie skazania emeryta (emerytki).

§ 31. Dzieciom emeryta (emerytki), który wskutek skazania prawomocnym wyrokiem sądowym utracił prawo do zaopatrzenia emerytalnego (§ 16 p. 3), można przyznać zaopatrzenia na warunkach i zasadach niniejszego rozporządzenia do wysokości zaopatrzeń sierocych.

Zaopatrzenia te przyznać można na stałe lub na pewien określony przeciąg czasu.

Wymiar zaopatrzenia sierocego.

§ 32. Zaopatrzenie sieroce na każdą sierotę wynosi:

1) w razie śmierci ojca, jeśli pozostała wdowa ma prawo do pobierania zaopatrzenia wdowiego, 25% kwoty zaopatrzenia wdowiego, z tem ograniczeniem, że suma zaopatrzeń, przyznanych wszystkim sierotom, nie może przekraczać 100% kwoty zaopatrzenia wdowiego,

2) w razie śmierci ojca, jeżeli wdowa nie żyje lub też nie ma prawa do zaopatrzenia wdowiego, względnie z mocy § 25 lub § 26 nie pobiera zaopatrzenia wdowiego, 1/3 kwoty zaopatrzenia emery-

talnego, które zmarły ojciec pobierał, względnie do którego miałby być prawo z mocy § 11 ust. 1 p. 3 względnie p. 4 i § 13, z tem ograniczeniem, że suma zaopatrzeń sierocych nie może przekraczać 100% kwoty tego zaopatrzenia emerytalnego,

3) w razie śmierci matki (pracownicy, emerytki) 1/3 kwoty zaopatrzenia emerytalnego, które zmarła pobierała, względnie do którego miałaby być prawo z mocy § 11 ust. 1 p. 3 względnie p. 4 i § 13, z tem ograniczeniem, że suma zaopatrzeń sierocych nie może przekraczać 100% kwoty tego zaopatrzenia emerytalnego.

Jeśli pozostało więcej niż czworo (p. 1), względnie więcej niż troje (p. 2, 3) sierot, mających prawo do zaopatrzeń sierocych i wskutek tego suma normalnych zaopatrzeń sierocych przekracza kwotę, wynikłą z ograniczenia ustanowionego p. 1, 2 i 3 ustępu pierwszego niniejszego paragrafu, zmniejsza się odpowiednio i równomiernie poszczególne zaopatrzenia sieroce.

W myśl powyższego postanowienia zmniejszone zaopatrzenia sieroce podwyższa się odpowiednio i równomiernie, aż do normalnej wysokości, w miarę jak poszczególne sieroty tracą prawo do pobierania zaopatrzeń.

Termin rozpoczęcia wypłaty zaopatrzeń sierocych.

§ 33. Prawo pobierania zaopatrzeń sierocych służy od pierwszego dnia następującego miesiąca po wstrzymaniu wypłaty uposażenia służbowego ojca (matki), względnie zaopatrzenia emerytalnego ojca (matki).

W przypadkach przewidzianych w § 28 ust. 2 służy to prawo od pierwszego dnia następującego miesiąca po nastaniu dotyczących warunków (śmierci ojca).

Zgaśnięcie prawa do zaopatrzenia sierocego.

§ 34. Prawo do zaopatrzenia sierocego gaśnie:

- 1) w razie śmierci sieroty,
- 2) z dniem ukończenia przez sierotę 18 lat życia (§ 36),
- 3) jeśli sierota zawarze związek małżeński,
- 4) jeśli sierota utraci obywatelstwo polskie lub obywatelstwo Wolnego Miasta Gdańska,
- 5) gdy sierota zostanie prawomocnym wyrokiem sądowym skazana, skazanie zaś pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego, względnie utratę prawa do zaopatrzenia sierocego.

Wstrzymanie wypłaty zaopatrzenia sierocego.

§ 35. Wypłatę zaopatrzenia sierocego wstrzymuje się:

1) na okres przebywania sieroty ponad 6 miesięcy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej lub Wolnego Miasta Gdańska, z wyjątkiem jeśli Minister Skarbu udzieli zezwolenia na pobieranie tego zaopatrzenia,

2) na okres, w którym sierotę uwzględnia się przy wymiarze uposażenia funkcjonariusza instytucji

państwowej lub przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe”,

3) w razie wstąpienia sieroty do klasztoru, — na czas przebywania w nim.

Po ustaniu przyczyny wstrzymania wypłaty zaopatrzenia sierociego wznawia się wypłatę tego zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu się o nie.

Przyznanie zaopatrzenia sierociego po ukończeniu 18 lat życia sieroty.

§ 36. Sierota, która ukończyła 18 lat życia, ma prawo do zaopatrzenia sierociego na warunkach i zasadach niniejszego rozporządzenia:

1) jeśli z powodu choroby lub ułomności fizycznych lub umysłowych jest niezdolna do zarobkowania i nie ma żadnych źródeł utrzymania,

2) jeśli odbywa studia w zakładach naukowych; w tym przypadku jednak nie dłużej jak do ukończenia 24 lat życia.

Zaopatrzenie sieroce z niniejszego paragrafu przyznaje się z roku na rok.

Odprawa sierot.

§ 37. Ślubne i uprawnione dzieci pracownika, który zmarł przed osiągnięciem 5 lat wysługi emerytalnej, nie mające prawa do zaopatrzeń sierocych, otrzymują niepodzielnie jednorazową odprawę, w wysokości sześciokrotnej sumy kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12), o ile w dniu śmierci ojca nie ukończyły 18 lat życia i były do śmierci jego na jego utrzymaniu, oraz jeśli wdowa nie żyje lub też nie ma prawa do odprawy z mocy § 27 p. 1.

Uprawnienie z ustępu pierwszego niniejszego paragrafu służy dzieciom także po matce (pracownicy), nie mającym po niej, ani też po ojcu prawa do zaopatrzeń sierocych, jeśli ojciec ich nie żyje, oraz, jeśli w dniu śmierci matki (pracownicy) nie ukończyły 18 lat życia i były do jej śmierci na jej utrzymaniu.

R o z d z i a ł V.

Koszty utrzymania i leczenia emeryta chorego, umieszczonego w państwowym zakładzie dla umysłowo chorych, lub w tego rodzaju zakładzie samorządu terytorjalnego.

§ 38. W razie umieszczenia emeryta umysłowo chorego w państwowym zakładzie dla umysłowo chorych lub w tego rodzaju zakładzie samorządu terytorjalnego koszty utrzymania i leczenia pokrywa przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” (§ 17 ust. 1 p. 3, § 20, § 29).

Korzystanie z ulg w państwowych zakładach leczniczych i uzdrowiskach oraz z innych praw, przysługujących pracownikom na służbie.

§ 39. Emeryci mają prawo korzystania z ulg w razie kuracji w państwowych zakładach leczniczych i uzdrowiskach, narówni z funkcjonariuszami

państwowymi, pozostającymi na służbie, oraz prawo korzystania z ulg w zakresie pomocy lekarskiej narówni z pracownikami przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe”, pozostającymi na służbie.

Prawo korzystania z ulg w zakresie przejazdów państwowymi środkami komunikacyjnymi i t. p. normują osobne przepisy, wydane przez Ministra Komunikacji.

Zwrot kosztów przesiedlenia.

§ 40. Emeryt ma prawo do zwrotu udowodnionych kosztów jednorazowego przesiedlenia się z rodziną w granicach obszaru Rzeczypospolitej i Wolnego Miasta Gdańska do wysokości przysługującej pracownikom przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe”, pozostającym na służbie, o ile dokona przesiedlenia w ciągu roku, licząc od dnia rozwiązania stosunku służbowego.

To samo prawo służy wdowie, względnie dzieciom po pracowniku, zmarłym przed rozwiązaniem stosunku służbowego, względnie po emerycie, który nie skorzystał z prawa służącego mu w myśl ustępu pierwszego niniejszego paragrafu, o ile osoby te dokonają przesiedlenia się w ciągu roku, licząc od dnia śmierci męża, względnie ojca.

Pośmiertne.

§ 41. Wdowie po zmarłym emerycie należy się pośmiertne, jeśli pozostawała z zmarłym do jego śmierci w małżeńskiej wspólności.

Pośmiertne wynosi trzymiesięczną kwotę emerytalnego zaopatrzenia zmarłego.

Z powyższego tytułu wynikająca należność wdowy, pozostałej po emerycie wyznania mahomekańskiego, wynosi taką część pośmiertnego, obliczonego według postanowień ustępu drugiego niniejszego paragrafu, ile wdów uprawnionych do tej należności pozostało po danym emerycie.

Pod temi samymi warunkami i w tej samej wysokości należy się pośmiertne wdowcowi w razie śmierci żony, która jako emerytka miała w dniu śmierci z mocy niniejszego rozporządzenia prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

W braku wdowy, względnie wdowca, należy się pośmiertne w tej samej wysokości niepodzielnie pozostałym dzieciom, które w dniu śmierci ojca (matki) nie ukończyły jeszcze 18 lat życia, jeśli zmarły utrzymywał je do swej śmierci.

W braku osób powyższych należy się zwrot udowodnionych kosztów pogrzebu do wysokości pośmiertnego także osobom postronnym, jeśli zmarły nie pozostawił majątku wystarczającego na pokrycie tych kosztów.

R o z d z i a ł VI.

ODSZKODOWANIE ZA NIESZCZĘŚLIWE WYPADKI

Odszkodowanie pracownika.

§ 42. Pracownik, który skutkiem nieszczęśliwego wypadku, jakiemu uległ z powodu lub w czasie pełnienia służby, stał się niezdolny do pełnienia obo-

wiązków służbowych, ponadto zaś utracił zdolność do zarabkowania, ma prawo do odszkodowania, niezależnie od zaopatrzenia emerytalnego, należnego z mocy § 11 i § 13. Miesięczna wysokość odszkodowania zależna jest od stopnia utraty zdolności do zarabkowania, a mianowicie:

W razie utraty 100% zdolności do zarabkowania odszkodowanie miesięczne wynosi 60% kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12); w razie utraty części zdolności do zarabkowania — część sześćdziesięcioprocentowej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego, odpowiadająca procentowi utraty tej zdolności.

Odszkodowanie to przyznaje się od dnia, następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego, względnie, jeśli niezdolność do zarabkowania spowodowana nieszczęśliwym wypadkiem powstała po tym terminie, od dnia następującego po dniu stwierdzenia jej.

Pracownik nie ma prawa do odszkodowania, jeśli wypadek spowodował rozmyślnie lub wskutek popełnienia czynu karnego, stwierdzonego w drodze sądowo - karnej.

Przedsiębiorstwu „Polskie Koleje Państwowe” służy prawo poddawania oględzinom lekarskim osób, którym przyznano z mocy niniejszego paragrafu odszkodowania, celem stwierdzenia wysokości stopnia niezdolności do zarabkowania, spowodowanej danym wypadkiem, a mianowicie:

w ciągu trzech lat od daty przyznania odszkodowania może przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” poddawać oględzinom lekarskim wymienione osoby każdego czasu, w ciągu następujących trzech lat oględziny lekarskie mogą być zarządzane raz na rok, a po tym terminie raz na 3 lata.

Przedsiębiorstwu „Polskie Koleje Państwowe” nie służy prawo poddawania oględzinom lekarskim osób, które ukończyły już 55 rok życia i o ile od dnia przyznania odszkodowania upłynął okres co najmniej sześciolatek; jednakże na żądanie poszkodowanego obowiązane jest poddać go tym oględzinom w każdym czasie.

W razie stwierdzenia zmiany stopnia tej niezdolności podwyższa się, względnie obniża odpowiednio odszkodowanie, a to od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu stwierdzenia tej zmiany.

Jeśli pobierający odszkodowanie uchyla się od oględzin lekarskich, wstrzymuje się czasowo wypłatę odszkodowania i wznowia się je w należnej wysokości, względnie wstrzymuje na stałe dopiero wówczas, gdy poszkodowany podda się tym oględzinom. W razie wznowienia wypłaty odszkodowania wypłaca się je za cały czas przerwy od dnia następującego po dniu czasowego wstrzymania go.

Odszkodowanie wdowy.

§ 43. Wdowa po pracowniku, względnie po emerycie, który zmarł skutkiem nieszczęśliwego wypadku, uprawniającego do odszkodowania z mocy § 42, ma prawo do odszkodowania w miesięcznej wysokości 30% sześćdziesięcioprocentowej kwoty,

przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12).

Odszkodowanie wdowy, pozostałej po pracowniku (emerycie) wyznania mahometańskiego wynosi taką część odszkodowania wdowiego, obliczonego według postanowień ustępu pierwszego niniejszego paragrafu, ile wdów uprawnionych do tego odszkodowania pozostało po danym pracowniku (emerycie).

Odszkodowanie wdowie przyznaje się niezależnie od zaopatrzenia wdowiego, należnego z mocy § 19 i § 23 i wypłaca się je od pierwszego dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego, względnie zaopatrzenia emerytalnego zmarłego męża.

Wdowa nie ma prawa do odszkodowania:

1) jeśli w dniu wypadku, względnie w dniu śmierci męża nie żyła z nim w wspólności małżeńskiej, a rozdział małżeństwa przeprowadzono sądownie bez obowiązku męża do jej utrzymania,

2) jeśli małżeństwo zostało zawarte po wypadku, który w skutkach swych spowodował śmierć męża.

Wzamian za pobierane odszkodowanie można wypłacić wdowie na jej żądanie jednorazową odprawę w wysokości jednorocznej kwoty tego odszkodowania. W razie wypłacenia tej odprawy traci wdowa raz na zawsze prawo do tego odszkodowania.

W razie zawarcia ponownego małżeństwa traci wdowa prawo do odszkodowania, natomiast otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości jednorocznej kwoty tego odszkodowania.

Odszkodowanie dzieci.

§ 44. Dzieci po pracowniku względnie po emerycie, który zmarł skutkiem nieszczęśliwego wypadku, uprawniającego do odszkodowania z mocy § 42, mają prawo do odszkodowań w miesięcznej wysokości po 10% sześćdziesięcioprocentowej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12).

Łączna suma tych odszkodowań miesięcznych nie może przekraczać 70% sześćdziesięcioprocentowej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12). W razie, jeśli suma tych odszkodowań przekracza 70% sześćdziesięcioprocentowej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego, zmniejsza się odszkodowania odpowiednio i równomiernie. W miarę kolejnego zaprzestania pobierania odszkodowań przez poszczególne sieroty podwyższa się odpowiednio i równomiernie odszkodowania pozostałych sierot, aż do normalnej wysokości.

Odszkodowania te przyznaje się niezależnie od zaopatrzeń, należnych z mocy § 28 i § 32 i wypłaca się je od pierwszego dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego, względnie zaopatrzenia emerytalnego ojca (matki) do ukończenia 18 lat życia. Po tym terminie należą się dzieciom odszkodowania, o ile i jak długo dzieci te są niezaopatrzone i zupełnie niezdolne do zarabkowania.

Dzieci nie mają prawa do odszkodowania, jeśli urodzili się po upływie 300 dni, licząc od dnia wy-

padku, który w skutkach swych spowodował śmierć ojca (matki).

Odszkodowanie krewnych wstępnych, wnuków i rodzeństwa.

§ 45. Krewni wstępni w linii prostej, wnuki i rodzeństwo pracownika, względnie emeryta, który zmarł skutkiem nieszczęśliwego wypadku, uprawniającego do odszkodowania z mocy § 42, mają prawo do odszkodowania w łącznej miesięcznej wysokości 20% sześćdziesięcioprocentowej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 12), jeśli głównie zmarły przyczynił się do ich utrzymania.

Prawo to służy krewnym wstępnym od pierwszego dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego, względnie zaopatrzenia emerytalnego zmarłego, tak długo, jak długo nie posiadają żadnych źródeł utrzymania; wnukom zaś i rodzeństwu od pierwszego dnia następującego po wstrzymaniu wypłaty uposażenia służbowego, względnie zaopatrzenia emerytalnego zmarłego, do ukończenia lat 18 życia, względnie po tym terminie, o ile i jak długo są niezaopatrzone i zupełnie niezdolne do zarobkowania.

Prawo do odszkodowania mają przedewszystkiem rodzice (z wyłączeniem dalszych wstępnych krewnych zmarłego); następnie wnuki tylko wówczas, gdy niema uprawnionych wstępnych krewnych zmarłego, wreszcie rodzeństwo, gdy niema więcej nikogo uprawnionego do odszkodowania z niniejszego paragrafu.

Jeśli jest kilka uprawnionych osób tej samej kategorii, dzieli się sumę odszkodowania, ustalonego ustępem pierwszym niniejszego paragrafu, równomiernie.

Łączna suma miesięcznych odszkodowań krewnych wstępnych, wnuków i rodzeństwa wraz z miesięczną sumą odszkodowań wdowy i dzieci nie może przekraczać sześćdziesięcioprocentowej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego. Odszkodowania krewnych wstępnych, wnuków i rodzeństwa wypłaca się tylko o tyle, o ile odszkodowania żony i dzieci nie wyczerpują całej sześćdziesięcioprocentowej kwoty, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego.

Rozdział VII.

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE.

§ 46. Od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia przez okres pierwszego roku procenty określone w § 2 wynoszą 4%, zaś dla służby parowozowej i konduktorskiej 6%. Wysokość tych procentów wzrasta co roku o 0,5% tak długo, aż dojdzie do 6%, zaś dla służby parowozowej i konduktorskiej do 9%.

Przepisy dotyczące pracowników, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia byli na służbie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“.

§ 47. Tym pracownikom, którzy bezpośrednio przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia byli na etatowej służbie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ lub na polskiej służbie państwowej, zalicza się bezpłatnie do wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, te wszystkie okresy służby względnie pracy, które z mocy ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46) w brzmieniu ustawy z dnia 13 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 178) zaliczone im zostały do ich wysługi emerytalnej.

Pracownikom, zajęтым na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, przyjęтым z kolejowej służby gdańskiej, zalicza się bezpłatnie do wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, czas spędzony na służbie kolejowej Wolnego Miasta Gdańska od dnia 1 listopada 1918 r. do dnia 30 listopada 1921 r.

Do wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, zalicza się bezpłatnie: czas spędzony na państwowej służbie kolejowej oraz na polskiej służbie plebiscytowej na ziemiach byłego zaboru pruskiego, od dnia 1 listopada 1918 r. do dnia faktycznego objęcia danych ziem przez Rzeczpospolitą Polską, czas spędzony na służbie kolejowej na obszarze województw lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego od dnia 1 listopada 1918 r. do czasu faktycznego objęcia tamże kolei przez państwową administrację polską, jak również czas spędzony na służbie kolejowej na obszarze Litwy Środkowej przez cały okres istnienia Litwy Środkowej.

Tym pracownikom, którzy bezpośrednio przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia byli na etatowej służbie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ lub na polskiej służbie państwowej, może Minister Skarbu zaliczyć bezpłatnie do ich wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, czas pracy zawodowej, zgłoszonej na mocy ustaw o uposażeniu z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436) dla uzyskania dodatku za wysługę lat, jednak w ilości nie przekraczającej lat dwudziestu, o ile zaliczenia pewnego okresu pracy zawodowej nie dokonano już przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 48. Okres służby polskiej przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, w którym pracownik, będąc wówczas pracownikiem parowozowym, zajęty był stale na parowozie, oraz okres służby polskiej przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, w którym pracownik, będąc wówczas w służbie konduktorskiej, zajęty był stale przy obsłudze pociągów, zalicza się do wysługi emerytalnej w wymiarze: pełny rok jako 18 miesięcy. Ułamki roku zalicza się pojedynczo.

Czas, spędzony na służbie w jednym z byłych państw zaborczych, opłacany półtorakrotnymi składkami emerytalnymi, zalicza się do wysługi emerytalnej w wymiarze: pełny rok jako 18 miesięcy. Ułamki roku zalicza się pojedynczo.

§ 49. Pracownikom, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia byli na etatowej służbie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” lub na polskiej służbie państwowej, zalicza się do wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy niniejszego rozporządzenia, okres studjów na jednym z wydziałów uniwersytetu lub w równorzędnym zakładzie naukowym bez opłaty, jeżeli czas studjów nie biegnie równoległe z czasem służby, zaliczalnej do tej wysługi emerytalnej i tylko w przypadkach całkowitego zakończenia studjów przepisaniem egzaminami, jednakże w ilości nie wyższej, jak 4 lata.

§ 50. Do pracowników, którzy do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zgłosili gotowość spłacenia składek, jakie swego czasu podjęli z kasy emerytalnej jednego z byłych państw zaborczych, celem zaliczenia do wysługi emerytalnej, osiągniętej z mocy ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46) w brzmieniu ustawy z dnia 13 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 178) czasu przynależenia do tej kasy, nie stosuje się postanowienie § 3 ust. 6 co do uiszczenia należności za to zaliczenie.

Tym pracownikom zalicza się ten czasokres na warunkach § 3 ust. 8 i 9 po uiszczeniu kwoty równoważnej kwocie, podjętej swego czasu tytułem zwrotu rzeczonych składek — w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 77).

Postanowienia § 51 odnoszą się również do tych pracowników.

§ 51. Postanowienie § 3 ust. 9 co do terminu korzystania z zaliczenia czasu poprzedniej służby nie stosuje się przy ratalnem płaceniu należności za zaliczenie najwyżej 10 lat, do tych pracowników, z którymi stosunek służbowy ulegnie rozwiązaniu w ciągu dwu lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, oraz do pozostałych po nich wdów i sierot.

Raty tej należności można potrącać z przyznanych zaopatrzeń.

§ 52. Pracownikom, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia byli na etatowej służbie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” lub na polskiej służbie państwowej, a z którymi po uzyskaniu przez nich co najmniej dziesięcioletniej wysługi emerytalnej rozwiązany zostanie stosunek służbowy z powodu fizycznej lub umysłowej niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych nie spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem uprawniającym do odszkodowania z mocy § 42, doliczy się przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego, w granicach § 13 ust. 1, 10 lat do okresu wysługi emery-

talnej, osiągniętej z mocy tego rozporządzenia, jeśli utracili bez własnego przyczynienia się co najmniej 95% zdolności do zarobkowania.

Przepisy dotyczące emerytów, wdów i sierot, którzy nabyli prawo do zaopatrzenia przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 55. Zaopatrzenia emerytów kolejowych oraz zaopatrzenia pozostałych po pracownikach kolejowych i emerytach kolejowych wdów i sierot, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia z tytułu służby w jednym z byłych państw zaborczych lub z tytułu służby polskiej, wypłacane z funduszków państwowych z wyjątkiem zaopatrzeń przyznanych: a) z mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 września 1926 r. o zaopatrzeniu emerytalnem nietatowych pracowników Polskich Kolei Państwowych i o zaopatrzeniu pozostałych po nich wdów i sierot, oraz o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 551), b) z mocy ustawy z dnia 11 grudnia 1924 r. o przyznawaniu darów z łaski (Dz. U. R. P. z r. 1925 Nr. 2, poz. 12) lub c) z mocy przepisów byłych państw zaborczych o przyznawaniu darów z łaski — przerachowuje się według zasad niniejszego rozporządzenia, o ile osoby te rzeczonożego prawa nie utraciły na zasadzie art. 19 lub art. 34 ustawy emerytalnej funkcjonariuszów państwowych z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 466), na zasadzie art. 23, art. 40, lub art. 72 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46), względnie na zasadzie przepisów emerytalnych byłych państw zaborczych.

Dla ustalenia podstawy przerachowania tych zaopatrzeń przyjmuje się:

1) okres wysługi emerytalnej, ustalony na zasadach niniejszego rozporządzenia;

2) uposażenie tej grupy, jaka w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia należała się pracownikowi przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe”, pełniącemu służbę na stanowisku, względnie w charakterze odpowiadającym ostatniemu stanowisku na służbie, względnie ostatniemu charakterowi służbowemu danego emeryta (męża, ojca)

Jeżeli w myśl tego postanowienia przerachowanie zaopatrzenia będzie miało być dokonane według grupy wyższej, przyjmie się dla ustalenia podstawy przerachowania uposażenie przywiązane do tego szczebla ustalonej grupy wyższej, który pod względem ilości punktów odpowiada szczeblowi przyjętemu dla ustalenia podstawy wymiaru dotychczasowego zaopatrzenia, względnie który jest odeń bezpośrednio wyższy. Jeśli przerachowanie zaopatrzenia będzie miało być dokonane według grupy tej samej, jaka przyjęta była dla ustalenia podstawy wymiaru dotychczasowego zaopatrzenia, przyjmie się dla ustalenia podstawy przerachowania uposażenie przywiązane do tego szczebla, który przyjęty był dla ustalenia podstawy wymiaru dotychczasowego zaopatrzenia;

3) dodatki należne w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wszystkim pracownikom etatowym przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” na obszarze Rzeczypospolitej, w wymiarze dla samotnych. Dla ustalenia podstawy przeliczenia zaopatrzenia emerytów, którzy ostatnio (bezpośrednio przed zwolnieniem ze służby) pełnili służbę na ziemiach wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej, przyjmuje się dodatki należne w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w miejscowościach ostatniej przynależności służbowej danych emerytów (mężów, ojców). Dla ustalenia podstawy przeliczenia zaopatrzenia emerytów, którzy ostatnio pełnili służbę na ziemiach nie wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej, a którzy (wdowy, sieroty) w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zamieszkiwali stale w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, przyjmuje się dodatki należne w tym terminie w miejscowościach ówczesnego ich stałego zamieszkania. Dla ustalenia podstawy przeliczenia zaopatrzenia emerytów, którzy ostatnio pełnili służbę na ziemiach nie wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej, a którzy (wdowy, sieroty) w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zamieszkiwali stale poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, przyjmuje się dodatki należne w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w miejscowościach zaliczonych do pierwszej klasy dodatku na mieszkanie.

Zaopatrzenia, do których prawo powstało z tytułu pełnienia służby kolejowej ostatnio na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, wypłacane na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, przeliczają się nie uwzględniając w podstawie przeliczenia żadnych dodatków.

Do osób objętych niniejszym paragrafem mają zastosowanie postanowienia paragrafów: 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16, 17, 21, 22, 25, 26, 27 p. 2 i 3, § 30, 31, 34, 35, 36, 39, § 47 ust. 1, 2 i 3, § 48, 49, 50, 54 i 57. Ponadto stosuje się do nich postanowienia § 40 i 41 niniejszego rozporządzenia, o ile osoby te nie skorzystały z uprawnień zawartych w art. 71 i 78 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46).

Byli pracownicy kolejowi i kolejowi emeryci byłych państw zaborczych, jako też pozostałe po nich wdowy i sieroty, którzy z powodu niezgłoszenia roszczenia w terminie ustawowym utracili przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia prawo do zaopatrzenia z tytułu przynależenia swego czasu do kolejowej kasy emerytalnej jednego z tych państw, otrzymują od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zaopatrzenia w wysokości przeliczanych zaopatrzeń zaborczych (ustęp pierwszy niniejszego paragrafu), o ile zgłoszą prawa te w terminie sześciomiesięcznym, licząc od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, w przeciwnym razie tracą je raz na zawsze.

Termin ten nie obowiązuje, jeśli obowiązek płacenia zaopatrzenia przyjmie Rzeczpospolita Polska w drodze konwencji (umowy międzypaństwowej).

§ 54. Postanowienia § 25 p. 6 i § 27 p. 3 nie stosują się do wdów, które uzyskawszy prawo do zaopatrzenia wdowiego przed dniem wejścia w ży-

cie niniejszego rozporządzenia zawarły przed tym terminem ponownie związek małżeński, a które z tego powodu nie otrzymały odprawy z mocy art. 74 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46). W razie ponownego owdowienia przysługuje tym wdowom prawo pobierania wstrzymanych zaopatrzeń wdowich na zasadach § 53, a to od pierwszego dnia następującego miesiąca po dniu zgłoszenia się o nie.

§ 55. Byłym pracownikom kolejowym oraz pozostałym po nich członkom rodziny, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia uzyskali prawo do odszkodowania z powodu nieszczęśliwych wypadków, wypłacanego z funduszy państwowych, wypłaca się odszkodowania te od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w sposób i na warunkach, określonych niniejszym rozporządzeniem.

Przepis ten nie dotyczy byłych pracowników stałych, dziennie płatnych, oraz pozostałych po nich członków rodziny, którzy uzyskali prawo do odszkodowania z mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 września 1926 r. o zaopatrzeniu emerytalnym nieetatowych pracowników Polskich Kolei Państwowych i o zaopatrzeniu pozostałych po nich wdów i sierot, oraz o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 551).

Rozdział VIII.

Postanowienia końcowe.

§ 56. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Komunikacji, co do § 3 ust. 4 i co do § 11 ust. 2 Ministrowi Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej, co do § 17 ust. 1 p. 1, § 26 ust. 1 p. 1, § 35 ust. 1 p. 1 Ministrowi Skarbu, a co do § 47 ust. 4 Ministrowi Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

§ 57. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1929 r.

Z dniem tym traci moc obowiązującą: ustawa z dnia 8 listopada 1921 r. w przedmiocie tymczasowego zaopatrzenia pracowników Polskich Kolei Państwowych w byłym zaborze austriackim w razie nieszczęśliwych wypadków (Dz. U. R. P. z r. 1922 Nr. 2, poz. 5); oraz względem osób nabywających prawa z niniejszego rozporządzenia; ustawa z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46), ustawa z dnia 13 lutego 1924 r., zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 178), jako też wszelkie przepisy, normujące sprawę odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki.

Prezes Rady Ministrów: *Switalski*

Minister Komunikacji: *Kühn*

Kierownik Ministerstwa Skarbu: *Ignacy Matuszewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *A. Prystor*